

Ogólne zasady orzekania o niepełnosprawności

Orzecznictwo o niepełnosprawności służy osobom, które chcą uzyskać prawne potwierdzenie statusu osoby niepełnosprawnej, umożliwiające korzystanie z przewidzianych dla nich świadczeń i przywilejów takich jak np. odliczenia podatkowe, zasiłki, ulgowe przejazdy, umieszczenie w domu pomocy społecznej. Pozwala ukierunkować działania osoby niepełnosprawnej bądź jej opiekunów związane z prowadzoną terapią i rehabilitacją. Warto o tym pamiętać, choć nie zawsze komisje orzekające realizują wolę ustawodawcy w tym względzie.

Orzekanie o niepełnosprawności

1. W przypadku osób, które ukończyły 16 rok życia orzeka się o stopniu niepełnosprawności.
2. Dzieci do 16 roku życia zalicza się do osób niepełnosprawnych bez określania stopnia niepełnosprawności..
3. Orzekanie o stopniu niepełnosprawności (osób, które ukończyły 16 rok życia) jest, w myśl przepisów, orzecznictwem dla celów pozarentowych. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nie może być bowiem podstawą ubiegania się o rentę z ubezpieczenia społecznego (z tytułu niezdolności do pracy, czyli tzw. renty ZUS). Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności powinno zawierać wskazania do szeroko pojętej rehabilitacji.
4. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (na cele pozarentowe) jest, dla prawnego potwierdzenia niepełnosprawności, równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS oraz dawnym orzeczeniem Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia (na cele rentowe). Zasadniczo, by korzystać ze specjalnych świadczeń i przywilejów, osoby posiadające orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub d. KIZ nie muszą uzyskiwać orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Jest to jednak konieczne jeśli dla uzyskania określonych świadczeń jest potrzebne precyzyjne ich wskazanie (np. skierowanie do uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej).
5. Osoby posiadające ważne orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów (dawne orzeczenie KIZ), niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub orzeczenie o niezdolności do pracy (lekarza orzecznika ZUS) mogą składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności oraz wskazań do ulg i uprawnień. Przy tego rodzaju orzekaniu bierze się pod uwagę: posiadane orzeczenie oraz posiadaną dokumentację medyczną, ocenę aktualnego stanu zdrowia wystawioną przez lekarza - członka powiatowego zespołu (ocena ta musi być dokonana na podstawie badania), zakres i rodzaj ograniczeń spowodowany naruszoną sprawnością organizmu. Stopień niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń lekarza orzecznika ZUS lub d. Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia. Od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego w tym trybie nie przysługuje odwołanie.

Jak otrzymać orzeczenie o niepełnosprawności?

1. Orzekaniem o stopniu niepełnosprawności zajmują się powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Przy każdym zespole powinien działać punkt udzielający informacji o trybie i zasadach postępowania w zakresie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
2. W celu uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności należy: zgłosić się do właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy, powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności (lub ośrodka pomocy społecznej, lub powiatowego centrum pomocy rodzinie) i pobrać formularze (wniosku i zaświadczenia lekarskiego) oraz zorientować się w szczegółach obowiązującej w danym powiecie procedury; następnie należy skompletować dokumentację (wypełnić wniosek, uzyskać wpisy lekarza rejonowego i lekarzy specjalistów, którzy prowadzą leczenie lub załączyć kopie posiadanej dokumentacji - zwłaszcza jeśli się posiada orzeczenie d. Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia o grupie inwalidzkiej lub orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy); kompletny wniosek wraz z załącznikami (dokumentami dotyczącymi stanu zdrowia lub/i stopnia niezdolności do pracy) złożyć w powiatowym zespole ds. orzekania o niepełnosprawności (lub w ośrodku pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie) zachowując sobie kopię dokumentacji. Stawić się na wezwanie komisji w wyznaczonym terminie na badanie i posiedzenie zespołu orzekającego.
3. Skład orzekający może rozpoznać sprawę i wydać orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności bez uczestnictwa w posiedzeniu składu orzekającego osoby zainteresowanej lub dziecka i jego przedstawiciela ustawowego w przypadku gdy przewodniczący składu orzekającego uzna posiadaną dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania orzeczenia o stanie zdrowia bez badania osoby zainteresowanej - jeśli osoba ta, w związku z ciężką, przewlekłą chorobą lub pobytem w szpitalu ma ograniczoną możliwość poruszania się; lub gdy osoba zainteresowana lub dziecko nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu składu orzekającego z powodu długotrwałej lub nierokującej poprawy choroby, uniemożliwiającej osobiste stawiennictwo, potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim; w takim wypadku przewodniczący składu orzekającego sporządza orzeczenie o stanie zdrowia dziecka lub osoby zainteresowanej na podstawie badania w miejscu pobytu tej osoby lub dziecka.
4. Ocena stanu zdrowia, sporządzona przez przewodniczącego składu orzekającego, jest podstawą do orzeczenia niepełnosprawności (dziecka) lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby mającej ukończone 16 lat). Powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności wydaje (w odniesieniu do osób, które ukończyły 16 rok życia) orzeczenia o znacznym, umiarkowanym lub lekkim stopniu niepełnosprawności.

AKTUALNOŚCI

5. W przypadku zmiany stanu zdrowia osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności może wystąpić z wnioskiem o ponowne wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia.
6. Po uzyskaniu decyzji o stopniu niepełnosprawności należy zwrócić się o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej - legitymacja ta jest rodzajem dowodu tożsamości (ze zdjęciem) i ułatwia wszelkie formalności związane z dostępem do uprawnień dla osób niepełnosprawnych.
7. Jeśli wniosek o wydanie orzeczenia dotyczy uzupełnienia posiadanego już orzeczenia o niezbędne wskazania, bez których dana osoba niepełnosprawna nie może skorzystać z określonego przywileju, należy to zaznaczyć we wniosku. Na przykład w przypadku starania o umożliwienie terapii zajęciowej - należy we wniosku zaznaczyć, że orzeczenie jest potrzebne w celu przyjęcia do Warsztatu Terapii Zajęciowej (WTZ).
8. Osoba ubiegająca się o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności może liczyć na pomoc pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej lub powiatowego centrum pomocy rodzinie

Odwołanie od orzeczenia o niepełnosprawności:

1. Od orzeczenia o niepełnosprawności/o stopniu niepełnosprawności wydanego przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przysługuje odwołanie do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Odwołanie należy złożyć w terminie 14 dni od daty doręczenia - zgodnie z pouczeniem zawartym na orzeczeniu - za pośrednictwem powiatowego zespołu.
2. Jeśli w ocenie osoby zainteresowanej orzeczenie wojewódzkiego zespołu jest również niekorzystne można złożyć odwołanie do rejonowego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych z wnioskiem o powołanie biegłego z dziedziny medycyny, w której osoba zainteresowana jest leczona. Postępowanie odwoławcze przed sądem jest wolne od opłat i nie wymaga pomocy adwokata.
3. Sąd dopuszcza dowód z opinii biegłego z danego zakresu medycyny, który po badaniu wyda opinię w przedmiocie niepełnosprawności. Na niekorzystną opinię biegłego, stronie przysługuje wniesienie zarzutów - ustosunkowanie się do opinii. Doręczając stronie opinię, sąd określa termin, w jakim można to uczynić, najczęściej jest to termin 7 bądź 14 dni od dnia otrzymania opinii. Gdyby korespondencja z sądu nie zawierała takiego pouczenia, a strona jest niezadowolona z treści opinii, wskazane jest aby na piśmie wnieść zarzuty. W zarzutach należy wskazać, z czym w danej opinii zainteresowany nie zgadza się i podać argumenty popierające jego stanowisko.

Przedłużenie ważności orzeczeń w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii COVID-19

Orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony, którego ważność:

1. upłynęła od 9 grudnia 2019 roku do dnia 7 marca 2020 roku, pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności
2. upływa po dniu 8 marca 2020 roku, zachowuje ważność do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Tekst źródłowy:

<https://www.spes.org.pl/twoje-prawa/orzekanie-o-niepelnosprawnosci/ogolne-zasady-orzekania-o-niepelnosprawnosci>

Podmiot publikujący Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Błazowej

Wytworzył 2020-05-04

Publikujący Michał Wójcik - kierownik 2020-05-04 12:51